

Numărul 29.

Oradea-mare 19/31 iulie 1898.

Anul XXXIV.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe $\frac{1}{2}$ de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Recrutul.

— „*Lings-front*“ ... Care-i ala? „*Abtreten*“. Arhanghelii, și ... Tu ești Tomo, iarăș tu ai stricat! Măi măgarule, mare bou ai fost ... Nici acuma nu știi, în două săptămâni n'ai putut învăța, dobitocule, că „*lings*“ e stânga ... mumă-ta prost te-a făcut ...

Greșise bietul recrutar Toma Anghel întorsătura, și stricase tot rëndul plutonului la exercițiul militar pe câmp.

— Prost merge „*Zugsführer*“, țice locotenentul mai mare peste recruți, apropiindu-se a-gale de plutonul în repaos.

— „*Herr Oberleutnant*“ înșciințez cu supunere, raportează sergentul, cu Toma Anghel nimic nu e de făcut ...

— Toma Anghel? De sară să-i dai trei ciasuri feare scurte. — Dar toți merg prost, țice grav locotenentul.

Apoi scoate sabia, o ridică în vânt, și strigă:

— „*Vergatterung*“!

Soldații se înșiră pe două rënduri la spatele lui, și stau ca pironiți. El se întoarce, privește rëndurile, pune sabia în teacă, și ordonă:

— O jumătate de cias „*Laufschritt*“; să se învețe a fi mai atenți.

Și el pleacă la marginea câmpului unde, la umbra unui copac de lângă șoseaua ce duce de la Sibiiu la Rășinari, în tignă își fumează țigara.

*

În vremea de repaos, după dejun, în despărțământul recruților din casarma-cea-mare din Sibiiu, unii din flăcăi fumează, alții stau de vorbă, unul cântă doine de jale, altul se lungeșce pe pat, — iar bietul Toma Anghel, șade pe o lădiță pe jumătate scoasă de sub pat, cu un cot pe genunchiu, și cu capul în palmă.

— Cine m'a pus pe mine să viu de la oi, din Dobrogea, — îl munciau gândurile — să pierd vremea

p'aici, să me îmbrace în haine strimte, ca altă comedie, să me sucească toată ziua, să-mi vorbească nemțeșce, să me înjure, și să me mai pună și la închisoare ... Afurisită de cățanie! Nu de giaba au fugit din Porcești cinci feciori cu un an după ce am plecat eu de-acasă. Heeei — oftă el — dacă nu eră mama săraca, așa bătrână, mai vedea „*Neamțul*“ pe tat-so, dar pe mine ha ...

— „*Auf!*“ de-odată rēsună glasul sergentului.

— Astăzi facem „*Zimmergewehrschuss*“, începe el cu ordinul. Faceți întâi „*Gelenckübungen*“ în coridor cu domnii „căprari“, și o să ve cheme pe rënd în odaia 21, să trageți fiecare câte trei focuri. „Caporal“ Konert, se adresează el unui „grad“, dumneata iată dirigezi „*Zimmergewehrschuss*“-ul; du-te cu dl învățator, să-ți ajute; eu me culc puțin.

— Domnule învățator, țice el unui „soldat“, care în orele libere îl cam — „menajă“, dta mergi cu Konert. Ai să arăți trăgătorilor la semn cu lingura asta — și-i arată un băț, la capete cu câte-o roto-coală, vâpsite cu trei culori — cu roșu când nimeresce la centru, cu alb când bate în țintă, și cu negru când nu nimeresce.

— Bine, mulțumesc.

Ei schimbă un zimbet, și fiecare pleacă să-și ia rolul.

*

În coridor rēsună țipete, de par că s'ar resti caporalii la niște surți:

— „*Knie heben und strecken, einz, zwei!*“ „*Knie tief beugen!*“ repetă mereu un Sas, și soldații se clatină pe picioare, ca niște studenți germani după miețul nopții.

— Trage Tomo, țice caporalul lui Toma Anghel, ajuns la rënd la tragerea la țintă. Dar întâi țice ...

Toma tace.

— Ce, nici asta n'o știi? Haide, țice după mine, dobitocule: „*Schulscheibe 200* ...

— „Șușaiă 200 . . .
 — „Cu musca neagră sub punctușul negru“.*
 — „Cu musca neagră . . .
 — „Sub punctușul negru“.
 — „Șeptășul negru“?
 — Măi Toma, tare ești prost tu! Nu știi nici pe limba ta; tu nu știi nici românește. „Sub punctușul negru“!

— Nu știi ce-i aia.
 — Prostule, acolo la țintă, vezi măi, acolo e așa un „puntuș“ care-i negru. Hai și acum.

— „Putuș negru“.
 — Dă de trage, sfrîjitule la cap, — îl slăbi caporalul din regulament, plictisit de „prostia“ lui Toma.
 Din trei ce a tras ciobanul, unul a nemerit în centru, și două de aproape.

— Norocu-i pe prost, n'a făcut nici un „Feler“.
 Hai pleacă! fu vorba de laudă cu care caporalul concedia pe Toma.

*

— Ce mi-o mai căde partea și pe ziua de astăzi! își duse Toma Anghel în dori de și deșteptat de țipetul caporalului ordinar al nopții:

— „Auf bagaj“!

Feciorii militărește se îmbracă, apoi își aduc de la bucătărie obicinuita ciorbă mai spartană decât „zeama de cutie“ cea mai antică posibilă, și se așează la masă ca să-și încălzească „inima“.

Când de-odată sunt surprinși de niște țipete sfâșietoare, întrerupte de hurducături de se cutremură casarma, și cari se repetă de-alungul scârilor din partea de miază-noapte a clădirii.

Soldații din toate odăile speriați dau năvală la coridoare și sunt martori la scena cum un *civil* e târît pe picioare de două „grade“, pe când un al treilea lovește furios cu piciorul pe cel destinat pentru — „Einzellarrest“.

— Ce s'a întemplat? întrebă un soldat pe sergentul-adjutant care trece printr'un coridor înjurând.

— Bine i s'a întemplat, miserabilului! Se presintă beat-mort la „Waffenübung“, și începe să glumească cu mine, să facă haz, barbierul afurisit, pe socoteala mustășilor mele. Dar i-am dat eu ce i-a trebuit. În bătai l-am dat pe scară în jos, și l-am dat în primire caporalului de rând, să-l pună la răcoare, să-și iese „dampful“ . . .

— „Auleoo“! scapă din gura lui Toma Anghel, martor al scenei și al motivării.

*

— A murit Stan, gornistul de la a șasa companie, a murit Stan!

În dori de ziua din gură în gură trece vorba, și îngroziți soldații grăbesc spre o odăie din etajul al doilea al casarmii; pe jumătate îmbrăcat, cu peria de ghetă în mână, cu săpunul pe obraz, care cum prinde de veste, se repede la fața locului.

Un flăcău frumos, nedeșfigurat de paloarea morții, ghemuit pe un pat, cu capul cam plecat pe piept și scaldat în venin, astringe în giurul seu pe „feciorii“.

Îngroziți „camarașii“ îl încunjoară, pe când un voluntar-medicinist îl desvelește și-l pipăie.

— „Maus'-todt“! dăce medicinistul, vedând pe un sergent că se apropie cu un protocol.

— „Tagsskapral“! strigă sergentul.

* Pe nemțește: *Mit dem gestrichenen Korn unter dem schwarzen Zielpunkte.*

— „Tagsskapral sechste“! răsună apoi prin coridoare prin glasul câtorva discipolnați, până ce apare în fața sergentului un caporal în ținută de serviciu, și salută:

— „Herr Feldwebel“ înștiințez cu supunere, sânt aci.

— Ce s'a întemplat cu asta? întrebă sergentul, arătând pe cel mort.

— Compania noastră a fost de gardă astă noapte, și gornistul Stan a avut „frei“ până la miezul nopții. Știu că eră beat reu când a venit acasă, și cum nu eră nimeni aci cu el peste noapte, — eu l-am găsit mort când am dat să-l scol de dimineață.

— S'o fi aprins rachiul în el, dăse încet un soldat.

— Doamne apără de așa moarte, dăse Anghel Toma, întorcându-se zăpăcit de groază.

— Cine știe de ce foc o fi bătut el atăta, până să-i vie moartea din beție, dăce un altul.

— Bine, dăce sergentul, și pleacă.

— Dar acum ce-or face cu el? întrebă Toma pe un camarad.

— Ce să facă, îl îngroapă.

— Dar la părinți, acasă, nu scriu?

— Ți-ai găsit-o! Îl șterge din protocol, și s'a isprăvit. Le pasă lor de un om? Pe oameni nu dau bani; le-ar păre mai reu dacă le crăpă un cal . . .

— Hhm, oftă Toma, săracă mumă-sa, de-o fi având . . .

*

Se împliniseră opt săptămâni, de când recruții nu văduseră decât miliție, și iar miliție și de-ale miliției, — nu făcuseră decât miliție în casarmă, miliție la câmp, și nu dăduseră ochi decât cu „superiori“ și „camarași“.

— Acum știți să sălutați, și vedeți cum ve purtați pe stradă! De la 5 până la 9 ore puteți merge și voi prin oraș, numai pe strada principală să nu treceți.

Acesta fu discursul locotenentului cătră recruții cari după opt săptămâni erau dați pe brazda „perfecțiunei“ prin „disciplină“.

La orele 9 sara, la raport, lipsește unul dintre recruți.

Cine lipsește?

Toma Anghel — a desertat.

SEPTIMIU SEVER SECULA.

Cugetări.

Durerea este mai intimă omului decât bucuria; de aceea poezii au reușit a descrie mai bine iadul decât raiul.

*

Natura face pe oameni de o potrivă, iar educațiunea îi desparte.

*

Omul sgârcit arată interes numai la interese.

*

Fidelitatea este de multe ori numai obișnuița inimii.

*

Talentul găsește adese-ori ideile, pe cari le-a perdut geniul.

*

Iluziunea este Fata Morgana în pustiul vieții.

D O R U L.

Poate soarele să 'nece
Lumea 'n raze calde, vii;
Fără tine tot mi-e rece...
Spune, draga mea, când vii?

Poate spațiul s'asurdească
De-a pământului orgii;
Nici n'aud vocea lumească...
Tu, iubita mea, când vii?

Trece timpul, viața trece
Mai ușor ca timpul, știi!...
Nu simți tu un fior rece?
Ah! iubita mea când vii?!

TH. ȘERBANESCU.

Românii în Nibelungenlied de pe timpul Hunnilor.

I. De și eu chronologia acestei epoci am mai înșirat-o în scrierile mele, totuși în interesul temei prezente, voi recapitula datele istorice.

Hunii pentru prima dată, la otarele resăritene ale Daciei se arată la an. 373 d. Chr. și imperiul Hunnilor se îmburdă la an. 454 d. Chr. Attila domnește de la 433 până la 454 d. Chr. Hunnii de la an. 375 au purtat războaie, mai ales cu împărații romani de la răsărit, unde au domnit: Valens 364—378. Gratian — 383. Teodosie I sau cel mare 379—395. Arcadie și Honorie 395—423. Teodosie II-le 423—450. Valentin al III-le — 455 și astfel acești doi împărați din urmă au fost contemporanii lui Attila. Imperiul roman de la apus, cade la an. 476 d. Chr.

Toți avem datorința de a scrută datele istorice, ce se referă la istoria noastră vechiă, ca să o lămurim. Eu, epoca Hunnilor am studiat-o pe baza datelor istorice¹ și acum am ajuns la un dat, ce se cuprinde într-o epopeie populară germană (nemțească); adică, într-o poezie populară despre eroii de frunte germani de pe timpul lui Attila, iară obiectul epopeiei e constatat de obiect istoric și aprobat de sute de literați germani.

Fiind că în Nibelungenlied se amintește despre

Ramung principele din țara Valachilor și despre 700 de călăreți valachi, e apriat, că aceasta epopeie germană ne interesează, pentru că datele ei stau în consonanță cu datele istorice; dar afară de interesul istoric, epopeia ca op literar încă trebuie să ne atragă o atențiune serioasă.

II. Nibelungenlied și cuprinsul cântecului.

Lied la Nemți înseamnă cântec, iară Nibelungen e numele unui popor, în formă de nominativ plural; deci Nibelungenlied înseamnă: Cântecul Nibelungilor.

Epopeia populară germană stă din 20 de cântece; toate la oaltă formează un întreg, și pentru aceasta, ea întregă se numește: cântec. Cuprinsul cântecului despre Nibelungi, e următorul.

Siegfried, feciorul regelui din Niederlande, vine la Worms, unde reședea Gunther, regele Burgunților, ca să pețască pe Kriemhild, sora lui Gunther, carele cu frații Gernot și Giselhen, o păziă de toată lumea. Hagen, servitorul lui Gunther, povestește faptele eroice ale lui Siegfried, anume, că acesta a învins pe Nibelungi și că a cuprins tesaurul (visteria) lor. Între aceste Gunther are războiu în contra Saxonilor; Siegfried îl ajută, și Gunther își eluptă pe Brynhild, eroina regină din Island, iară pe sora sa Krymhild o dă de soție lui Siegfried.

Când Brynhild a venit la Worms, nu a vrut să știe nimic de Gunther, dar Siegfried îi e brăul și inelul și aceste le predă muierei sale, Krymhildei. Brynhild joară resbunare asupra lui Siegfried și sfătuiește pe Hagen, ca să omoară pe Siegfried. Hagen omoare pe Siegfried, străpungându-l cu sulița sa, când Siegfried în Wasgenwald (Odenwald) se apleacă, ca să beie apă din isvor. Krymhild cunoaște pe Hagen de ucigătorul bărbatului său, dar nu cutează să dică ceva, și 13 ani vândușe în curtea din Worms.

Frații Krymhildei, ca să o mărite, aduc tesaurul luat de la Nibelungeni la Worms și l-au considerat de zestrea ei; dar Hagen, la sfatul lui Gernot, acufundă tesaurul în riul Rin.

Attila numit și Etzel regele Hunnilor (cântecul XI) avea de soție pe Helcha, dar aceasta murise. Toți amicii i-au recomandat, ca de soție să-și ieie pe Krymhild (sau Kriemhild) din țara Burgunților. Attila atunci trimite pe Rudiger comitele de hotar (Markgraf) din Bechelar ca să i-o pețască. Krymhild, făcându-și planul de resbunare asupra lui Hagen, carele ucise pe Siegfried bărbatul ei, se învoiește ca să se mărite după Attila. Solii lui Attila rentorcându-se trec prin Ems, și cu Krymhild se opresc la casa lui Rudiger, în Oesterland (Austria) de asupra de Dunăre; de aci ea călărește până la Traisen, unde Attila a așteptat-o cu toată suita sa.

Curtea și domnia lui Attila (cântecul XIX) erau departe cunoscute, pentru că la Attila în toate timpurile se aflau voinicii cei mai cutezători în luptă, așa creștini, precum păgâni. Attila însuș a venit călare înaintea ei, și ea prin imperiul lui, trecea urmată de mulți eroi călăreți. Multe limbi străine sună la urechile regelui, o armată puternică de creștini și de păgâni a călărit înaintea ei, și Attila, cu pompă mare a dus-o la casa sa.

Krymhild, după ce a trăit 13 ani cu Attila, invită pe Burgunți, pe frații ei și pe Hagen, la ospetare în curtea lui Attila. Ei vin, iară Krymhild întrebă pe Hagen, că adus'a zestrea ei, tesaurul? Hagen îi răspunde cu ironie, dar Krymhild iritată provoacă

¹ Ausonii în Italia, Ausonii în Dacia, »Familia« 1894 nr. 46—51. Solia împăratului Teodosie la Attila, »Familia« 1896 pag. 536. Sistema de guvernare a Hunnilor, »Familia« 1897 pag. 548.

pe oamenii sei, ca să sară asupra lui. Se începe o luptă cruntă, toți oaspeții se apără, Gerast și Giselher și Rüdiger cad morți, iară Dietrich din Bern prinde pe Gunther și pe Hagen și-i predă Krymhildei, care pe Hagen cu spada lui Siegfried, a bărbatului său ucis, îl omoare.

Cătră epopeia e adausă și o poezie : Die Klage (Tânguirea) în care se descrie întristarea pentru cei căduți.

III. Însemnătatea, timpul și teritoriul epopeiei.

Nibulungenlied s'a numit și Nibelungenot și Niflinga-Saga, adecă tradițiunea despre Niflingi (=Nibelungi).

Epopeia e a tuturor popoarelor germane de pe timpul Hunnilor, cari au năvălit asupra Gothilor, și epopeia e comună poeziei populare nemțești din evul mediu. Nemții ȋic, că în lume e unica poemă epică, care pentru însemnătatea ei se poate însiră între epopeiele lui Homer, adecă : Iliada și Odyssea.

Firește, că Nemții au o literatură mare despre această epopeia națională. Eu am consultat două opuri scrutate, unul cu text vechiu de Carol Lachman¹ și altul, transcris în limba germană de ađi de Roman Woerner,² precum și alte păreri.³

Resultatul e următorii.

a, Epopeia stă din elemente mitologice germane și aceste se referază la persoanele lui Siegfried și a Brynhildei.

b, Epopeia stă din elemente istorice, ce sânt de pe timpul imigrării popoarelor în Europa, și anume la an. 437 d. Chr. când Hunnii, (adecă Attila) a invins pe Gunther (sau Gundihar) regele Burgunđilor.

c, Că terenul geografic e la rîul Prin (Rhoenus, Raina) și la Dunăre.

d, Că tradițiunea sau poezia s'a format încă în seculul al 6-le, anume pe teritoriile de la Rin și Dunăre, și prin mijlocirea Anglo-Saxonilor a străbătut la nord și acolo pe insula Island s'a compus în cantece.

e, Că precum din epopeia se vede, materia și forma poeziei nu a purces din fantasiile creatoare ale unui poet, ci din ale întregului popor german, și e susținută din neam în neam.

f, Că unele altele s'au adaus mai târziu, p. e. Dietrich din Bern, carele e Teodorich din Verona, regele Gothilor, mai târziu al Romei, și carele s'a născut la an. 453, când Attila a murit la an. 454 d. Chr.

g, Că numele Krym-hild în unele texturi e Ildico (diminutiv din Hild).

Teritoriul epopeiei în părțile Rinului se stabilește în acest mod. Tesaurul Nibelungilor a fost ascuns în țara Nibanheim, iară acest pregiur a zăcut de la Colonia (Köln) în jos de rîul Rin, până unde curge Erpe în Rin. De acest pregiur s'a mărșinit Hattergau, teritoriul ce s'a început de din jos de rîul Erpe și s'a întins până la Nimwegen; cu alta esplicare Hattergau e la Rinul inferior la rîul Ruhr și dincolo de Niers; iară Worms, pe timpul Romanilor se numia Borbetogus, în seculul al 5-le eră reședința regilor Burgunđilor, și a fost ocupat de Hunni. Worms ađi e oraș de district în provincia Hessen de la Rin.

¹ Der Nibelunge-Noth und die Klage, Berlin 1841.

² Das Nibelungelied, Stuttgart 1890.

³ Lex. de Conv. Meyer, Deutsch-Keltisches Wörterbuch Wilh. Obermüller Berlin 1872 II 376.

După epopeia Siegfried, din orașul Santen, de pe teritoriul Hatter, a pornit și a invins pe Nibelung și Schilbung doi feciori de rege, și cuprinđend tesaurul și țara lor, Siegfried cu oamenii sei încă s'au numit Nibelungi, ba mai târziu Burgunđi, cuprinđend teritoriul Hatter, încă s'au numit Nibelungi.

IV. Înțelesul și formarea cuvântului Nibelung sau Niflinga.

Truda cea mare a Germanilor, pentru de a ști înțelesul, a sporit păreri crucișe și curmezișe și pentru aceasta a căusat mare bătaie de cap.

a, Unii deduc numele Nibelung sau Niflinga, din cuvintele : Nephel grecește, Nebel nemțește, nebula latinește, adecă negură, norime întunecoasă și esplică cu referință la negura ce se află în nord-apusul Europei, cum p. e. cătră Norvegia, Svedia și Anglia se află negură asupra mărilor de acolo.

După aceasta părere, Nibelungii sânt oameni veniți din ținuturile, mărire neguroase, și înțelesul numelui e : Negureni. Lex. de conv. al lui Mayer se vede a fi de aceasta părere, căci ȋice : Nibelung, fiul negurei, adecă : al lumii de jos, unde e negura de lumea de jos. Cam aici o mână și Roman Woerner (pag. 9) căci ȋice : Numele Nibelung purcede de la primii posesori ai tesaurului, cari se cugetau ca Niflingar, adecă : copii de negură, locuitorii imperiului de sub pământ, numit Nibelheim, Niflheim, sau peșteră de negură, Nebelhöll.

b, Slavii cari pe timpul Hunnilor încă nu se arătaseră în Europa, încă și-au băgat nasul în cestiunea filologică, și ei ȋic că la Slavi nebe, la Poloni niebo, la Indi nabha, la Arabi nebonabo, înseamnă boalta cerului și de aci Nibelung. Aceste cuvinte stau în legătură cu latinul nimbus, lucire, strălucire. Înse fiecarele poate înțelege, că Nibelungii nu au umblat pe bolta cerului.

c, A trebuit ca limba celtică să vină întru ajutoriul esplicării.

Wilh. Obermüller¹ deduce numele din naehb la Celți, navis la Latini (naiă, luntre la Români); el (în Nib-el) sau I (în Nifl) din il, mare și un (=an en, în on) om, deci : naeh-il-un înseamnă : Schiff-gross-mann, adecă om de naiă mare, astfel navigatori, corabieri cu luntri mari.

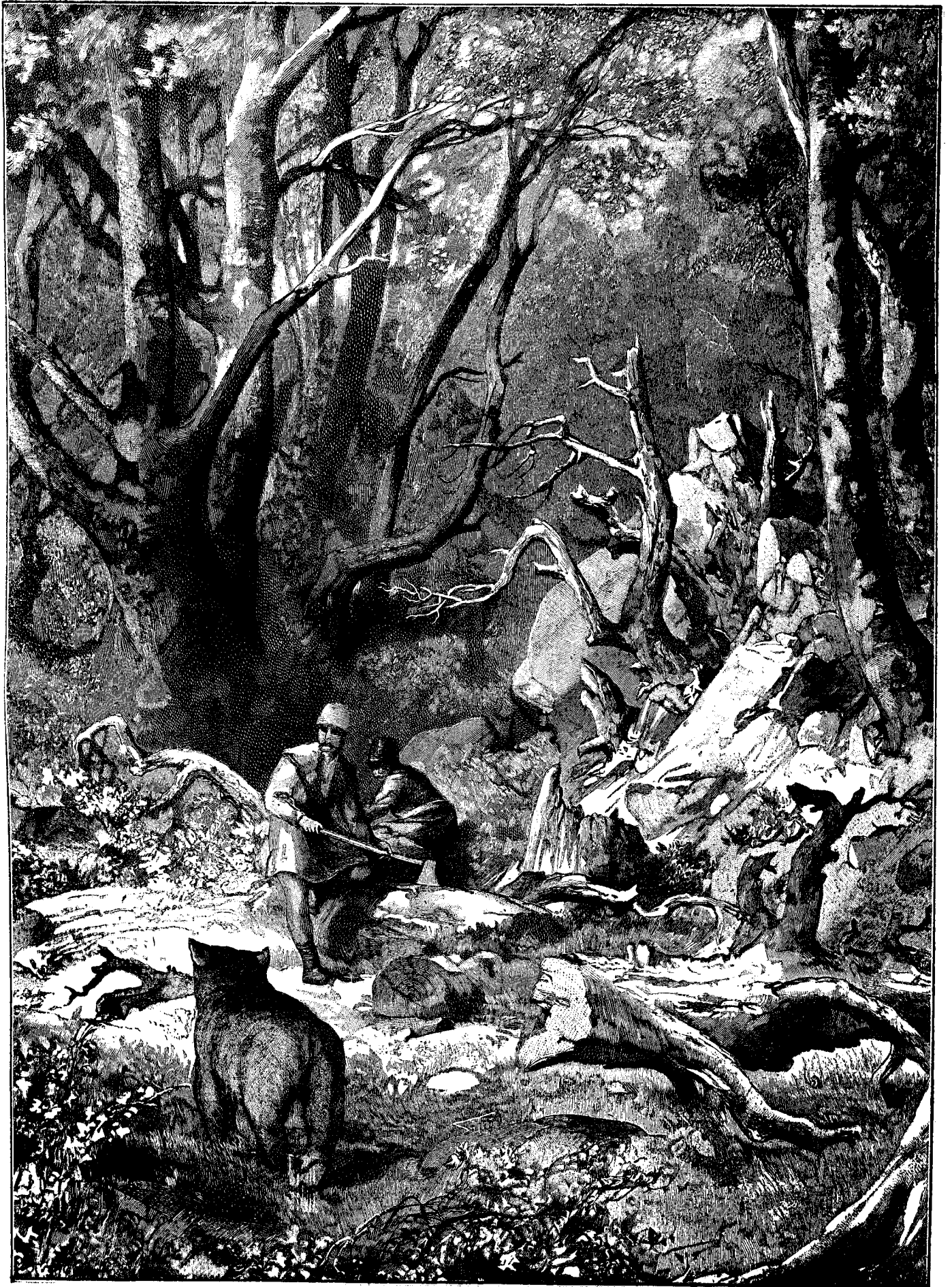
E lucru de tot natural. Colo la Rinul de jos, unde rîul curge în mare, parte a fost rîul mai lat. parte locuitorii de la țerm au navigat și pe mări și pentru aceasta, au avut luntri, corăbii mari; apoi e natural, că acești corabieri suind pe Rin în sus, cu corabiele lor mari, au surprins pe locuitorii de la Rinul de sus, și acestia pe cei veniți i-au numit : marecorabieri.

În epoca aceea, în limba Germanilor eră datina, ca după n (Nibel-un) să se adauge un g, uneori un e, și de aci Nib-el-un-g în singular, Nibelung-en în plural, ce înseamnă Schiff-gross-männer; oameni cu corăbii mari.

În numele Niflinga, f purcede din b, in, e egal lui un din Nibelun. Dar la Nemți și ađi se află cuvântul Nibling, ce înseamnă : năiaș, luntraș, iară cuvântul Napt, la ei înseamnă : vas.

În epopeia și în altele istorii de pe timpul seculilor 4—7, și numele altor popoare s'a rostit și scris cu sufixele : ing, ong, ung, p. e. Dietrich von Ame-

¹ Deutsch-Keltisches Wörterbuch, Berlin 1872 II 376.

O ÎNȚĂLNIRE NEPLĂCUTĂ.

lungen-land. Giukungen, în tradițiunea nordică despre Siegfried, a fost numele Hunnilor; la Chinezi, Hiunguns. La Am. Marcellin se amintesc: Greetungi, la Greci, Grouthingii, popor gotic între Don și Dnieper. Ba și Gottii (Gothi) pe timpul acesta se numesc Gouthungen, Jutungen. Și alte multe asemenea formațiuni. În acest mod, Romanii și Germanii s'au putut numi: Romungen, Germungen ori Jermungen.

V. *Ramung, ducele din țara Valachilor.*

Pentru formațiunea numelui Ramung, a trebuit să se înșire explicările de mai nainte.

La Lachman, în textul mai vechiu, e numele Râmunc, la Woerner e numele Ramunz. Acest nume purcede din forma: Raman, Roman și astfel numele ducelui a purces din Ramanus, Romanus.

Și în epopeiă și în istorie se află și alte nume personale cu forma: unc ori ung. Astfel Botelunc, în alt loc Botlung se numește tata lui Attila; Balmunc o persoană, Balmungen, oamenii acelei persoane, Schilhunc și Schilbung etc. Ba și în cuvintele comune se află asemenea forme: junc, și jung la Nemți, june; Kunic și König, rege.

Acuma din epopeiă să comunic datele ce ne interesează, anume: șapte versuri din cântecul al XII-le.

Etzel dem König ritt ein Gesind voran,
Mit gleissendem Gewaffen herrlich angethan
Wolh vierundzwanzig Fürsten, gewaltig, reich und hehr,
Die Herrin zu erschauen, das war ihr ritterlich Begher.
Ramung, der Herzog aus Walachenland
Mit siebenhundert Mannen kam ei angerannt;
Gleich den Vögeln sausten sie daher in Flug.

Românește:

Innaintea regelui Etzel (Attila) călăria gloată de argați.

Cu armatură lucitoare, pompos îmbrăcați,
Chiar (deplin) 24 de principi, puternici, avuți și splendidi,

Pe doamnă (Krymhild) s'o privească, aceasta le eră dorința cavalească.

Ramung, ducele din țara Valachilor,
Cu 700 de bărbați venia el alergând,
Asemene, ca paserile în sbor șuierau ei încoace.

Din mult am comunicat pe scurt, aceea ce a trebuit, ca să putem cunoaște esența și natura epopeiei Nibelungenlied; și ca și noi, cu Germanii să ne convingem, că epopeia peste tot e basată pe istorie și pe geografie, și că pentru aceasta cuprinde în sine și un dat de mare preț istoric, anume, că pe timpul lui Attila erau Români adecă Valachi în Dacia, că au avut ducele lor și acesta cu Valachii sei a luat parte în suita lui Attila.

DR. AT. MARIENESCU.

Tândală se infurie contra unui amic al seu, care l-a insultat, dîcîndu-i că e prost.

— Tu ești prost, mă, dar nu ți-o spun ca să nu te întristezi!

El. — Scumpa mea Marișo, tu ești întîia fată pe care am sărutat-o.

Ea. — Tot așa-mi spun toți soldații din regiment.

Aduceri aminte.

Iubitei.

*Frumos cad dulce risipite
De mâna ta svêrlite 'n jos
Dintr'un mănunchiu de flori pălite
Petale fără de miros.*

*Și 'n numărarea de petale
De sînt sau doară nu-s cu soț,
Amesteci gândurile tale,
O umbră de noroc să scoți.*

*Da! ți-a eșit frumos norocul
Cercat în gând de-atâtea ori,
Ce minunat eșit-a jocul
Intîiului mănunchiu de flori.*

*Cu ochi aprinși la căutătură
Apuci mănunchiul cu noroc,
Cu-atîta dor îl duci la gură
Și îl săruți cu-atîta foc.*

*Îmi pari atunci o minunată
Crăiasă dulce din povești;
Cu fața ta învăpăiată,
Iubito ce frumoasă ești.*

*Te uiți zimbînd în giur de tine,
Îți pare totul mai frumos
Și de privești pe-ascuns la mine,
Tresare sufletu-mi duios.*

*Am înțeles! A ta zimbire,
Precum și dulcele teu joc,
În liniștita mea iubire
A fost o raxă de noroc.*

*O! tu cunoști că pentru tine
Se bate tainic dorul meu,
Că 'n ore triste sau senine
La tine me gîndesc mereu.*

*Ș-acum pricep că din petale
Norocul meu pustiul s'a scos
Ce pe sub degetele tale
Ești atîta de frumos.*

*Mi-a spus-o blînda ta privire
Și chipul teu fermecător;
Mi-a spus-o dulcea ta zimbire
Ce-aprinde sufletu-mi de dor.*

*Și mai pe urmă, de o parte,
Mi-ai spus-o tu, cum bună-mi ești;
De ce n'ai spus și mai departe:
De ce n'ai spus că me iubești?*

NORIAN.

Odată și acum.

Ar fi trebuit să cânte... dar nu mai putea. Vocea sa dulce și armonioasă, ca o voce îngerească, tremură tot mai mult.

Tăcu și ridicându-și fără voie mâna și-o apăsă pe piept în locul unde inima îi bătea așa de neastem-părat.

În față cu ea, de sub niște sprincene groase și negre ca noaptea, eșiau niște raze, cari o străpungeau până la inimă. Doue lumini pline de vraje, cari scipiau în față cu ea, o neliniștiau așa de mult.

Își luă curajul, care par că voia să o părăsească, și ridicându-și privirea și-o țintii drept în mijlocul acestui foc tainic. Și privi, privi uitată de sine, ca și cum nime n'ar mai fi în giurul ei.

O prietină o întreabă, de ce nu cântă, și între-barea aceasta o readuse din lumea plină de fericire, în care trăise câteva clipe.

Tresări, spuse apoi că o doare capul, și se aședă obosită pe o bancă...

Nimic nu mai făcuse ziua aceea. Mereu i se părea că-l are în față ei, și se înșelă mereu sperând să-i încălzească privirea aducătoare de vise.

Îl mai revădă și alte dăți și tot mai mult simția, că tremură vădându-l și că suferă tot mai mult știindu-l departe de ea.

În vârtejul amețitor al jocului, ea simți cât de tare bătea inima lui, ceti atâta fericire în chipul lui, și fără putere, copleșită de iubire, își lăsă capul pe umărul drag.

— Te iubesc așa de mult! — îi șopti el într'un transport de fericire și par că noue puteri circulau prin vinele sale, ca mai departe, tot mai departe s'o poată duce în dansul fantastic, departe, departe, unde nu e decât fericire.

— Să fii a mea! Pe veci să te știu alături de mine, — îi spuse el cu drag.

— Totdauna, a ta pe vecie, numai a ta! — răspunse ea ținându-se de brațul lui.

Și nici odată nu s'a simțit așa de bine și așa de fericită, ca și în ziua aceea. A fost veselă din cale afară, bună cu toți, și mereu ar fi tot dansat și cântat. Vorba, pe care auzi o auzise pentru întâia dată în viața ei, îi pără așa de sfântă, așa de fericitoare, cât nu se putea să nu tresalte sub puterea ei magică. În mijlocul veseliei, par că auzea continuu sunându-i în urechi cuvintele lui, și continuu inima ei, întreaga-i ființă, avea noi motive de fericire.

În frumosu-i album, pe o întreagă filă, nu scrisese altceva, decât data acelei zile.

Presupunea ea, că el o are dragă, dar nu se așteptase să i-o spună așa de curând, și cu atâta sentiment și sinceritate, cum cetise pe fața lui.

Dragostea o cuprinse și o înălțase așa de puternic în mrejiile sale. Ori cât de mult o strîngeau încă lanțurile acestea și o neliniștiau cuvintele lui, — ea nu suspină, — ci se simțea fericită, nespuns de fericită!...

Trebuî inse să plece, să se ducă departe de locul acesta, unde pentru întâia dată simți în ce stă fericirea vieții; unde pentru întâia dată gustă din fericirea aceasta așa de dulce, mai dulce decât mierea.

Și se duse cu inima strînsă de durere și cu găduința de a se revăde cât mai curând.

Și dusă departe de el, simți că nu poate trăi

fără de a-l vedé, fără de a auđi cuvintele lui ferme-cătoare.

„... Te-am așteptat și n'ai venit... ți-a fost doară reu? Oh, de ai ști cât te-am dorit!... Nu mai pot trăi fără tine, căci fericirea vieții mele ești tu, numai tu!... Am spus vorba: fericire?... dar fi-voiu și eu fericită cândva? Tu așa mi-ai dorit la despărțire: să fii fericită! dar gânditu-te-ai tu atunci, când voiu puté fi eu fericită?... Și de mi-ar da Dumnezeu fericirea, ce mi-o poftesc, atunci, până în ciasul morții mele nimic n'aș mai cere de la El!... Vino, sânt tristă fără tine, doresc singurătatea, par că îmi apari și-mi vorbești! Te sărută de mii de ori, a ta sinceră pentru totdauna“...

Și s'au revădă... și fără de a-și da seamă, s'au cuprins în brațe și în farmecul primului sărut, și-au spus tot dorul și dragostea toată...

Și cine, vădându-i cum se priviau plini de fericire, cum se au de dragi, cine ar fi putut gândi, că această dragoste, se va sfârși așa de curând?

Odată ea îl iubiă cu patimă... și *acum*, acum când îl vede, își întoarce capul și trece mai departe, ca și cum nici odată nu i-ar fi ășis, că i va fi sinceră pentru totdauna! *Odată* ardea de dorul de a-l vedé, și eră tristă, din cale fără tristă, când trecea o ăi, fără de a fi privit văpaia ochilor lui; — iar *acum*? acum, tremură de necaz vădându-l și tot trecutul îi pare o poveste, care ți-i greu să o mai auđi povestindu-ți-se...

A.

Averile suveranilor.

Țarul, care este fără îndoială cel mai bogat dintre toți suveranii, are un venit de 60 milioane, care îi e furnisat de câmpiile cultivate, de pădurile și de minele de aur și argint din Siberia. El mai are și 25 milioane pe an din casa statului.

Sultanul posedă de asemenea o avere enormă. El primește anual 20 de milioane de la stat și proprietățile sale îi aduc încă pe atâta.

Germania plătește împăratului seu o sumă anuală de 20 milioane. Vilhelm mai posedă și diferite domenii colosale.

Împăratul Austriei primește cam 25 milioane pe an.

Regele Italiei primește 20 de milioane pe an.

Lista civilă a lui Mikado este de vre-o 20.000.000; dar având în vedere modicitatea prețurilor în Japonia, această sumă ar represintă în Europa un venit de 80 de milioane.

Lista civilă a reginei Angliei e aproape de 10 milioane.

Aceea a regelui Portugaliei e de 1.300.000.

Șahul Persiei primește de la stat o sumă anuală de 12 milioane. El mai posedă și o avere personală de 150 milioane.

Regele Greciei primește 1.300.000 lei, din care sumă un milion e plătit de poporul seu, iar restul de Anglia, Franța și Rusia.

Președintele republicii franceze primește o leafă anuală de 600.000 lei, 300.000 cheltueli de întreținere și 30.000 pentru călătorii.

Președintele Statelor-Unite primește anual 250.000 l.

Președintele confederațiunii Elvețiene primește numai 12.500 lei.

SALON.

Scrisori din Helveția.

I

Neuchâtel, la 14 iulie.

Domnule redactor,

Vin a-mi împlini promisiunea făcută când m'am depărtat din Oradea-mare. Abătându-me pe la niște băi din Austria, aici Dieu merçi, că mi s'a dat sfatul, să-mi continuez călătoria, că de băi voi ave timp mai târziu. De-ar da Dđeu să n'am trebuință nici odată de băi.

Începând din 2 a lunii curente am călătorit noaptea când Jupiter și Vulcan ți se părea că rivalisează în puterea manifestată prin tunete și fulgere; am călătorit ziua, când piscurile Alpilor pururea acoperite cu neaună, străluciau de ai cugetă, că sunt obduse cu argint; apoi iar noaptea, când la lumina mistică a lunii arginții umbrele colinelor ce dispăreau prin văile frumoase, mi se păreau că sunt tot atâtea fanteame.

În cale am staționat în Atena-modernă — adeca în München; am trecut peste lacul admirabil de frumos, Boden, apoi am mai stat în Basel și de aici nu m'am oprit până în Neuchâtel. Despre München șcl. altă dată, acum voi să-ți scriu, dle redactor, ceva de aici din locul unde mi-am propus a petrece timp mai îndelungat.

În cale cetisem despre resbelul Spaniei cu America, la acesta putem țice: l'honneur et sauf mais la partie est perdue; cetisem înse și despre aceea, că orașul Neuchâtel din Helveția se prepară, ca în mod cât se poate mai festiv să serbeze jubileul de 50 ani a reluptării independenței definitive și a încorporării sale la confederațiunea helvețiană. Pe lângă alte motive și acesta e ponderat mult, ca să țin aici o stație mai îndelungată.

Ceea ce am indatinat a face, scriind schițe de călătorie, voi s'o fac și acum, adeca înainte de toate, îmi iau voie a permite câteva schițe istorice asupra locului de care me ocup. O țară mult interesantă și admirabilă e Helveția aceasta; formează în toată întregitatea sa a 238-a parte din Europa și din suprafața pământului a 13.320-a parte, și totuș în asta mică țară s'auză atâtea frumuseți naturale admirabile și încântătoare, ca nicăiri alt unde în lume. O putem asemăna cu un salon plin cu fel de fel de obiecte de artă, de icoane, mobile și câte de toate, așa că ori încatr'o ai voi să dai, în tot locul te impedezi în ele fiind una mai interesantă decât cealaltă. Are un teritoriu de 40.000 k. m. □ și 3 milioane de locuitori. Atât cultura cât arta, comerțul și industria, sunt aici la culmea dezvoltării. Patriotismul helvețienilor e fără păreche, întreaga lor istorie constă mai mult din lupte defensive. Simțul de libertate, frățietate și egalitate, aici e dezvoltat mai mult ca ori alt unde în lume. Aici neîntrerupt veți manifestându-se simțul patriotic și simțul libertății: în biserică, în școală, acasă, pe stradă,

cu un cuvânt în tot locul toate s'auză întocmite ca să contribuie la dezvoltarea și propagarea acestor sentimente. Multe popoare foarte mult ar pute învăța de la oamenii acestia din țara lui Rousseau și a lui Pestalozzi.

Atâtea în genere. Să ne ocupăm nițel în special și cu orașul de unde scriu aceste șiruri, cu orașul care din 9 până în finea lui iulie serbătorește în mod cât se poate mai splendid.

Precum arată palisadele (zidiri pe stâlpi în apă,) locul unde zace orașul Neuchâtel, a fost locuit și înainte de timpul Romanilor. Dimpună cu alte orașe a Helveției de ađi, a ajuns sub potestatea Romanilor, mai apoi sub a Francilor și în secl IX a devenit parte constituantă a regatului de Burgund. În secl. XI s'a adnexat la imperiul german, în 1530, sub conducerea marelui propagator reformator V. Farel, a primit religinea protestantă, în pacea de Utrecht (1707) a recunoscut de domnitor pe regele prusian Frideric I. Napoleon în 1806 l-a donat mareșalului Berthier, dar pacea din Paris (1814) l-a redat Prusiei, de care s'a separat cu întreg cantonul (cantone în Helveția s'auză 22) în 1814, când a intrat în confederațiunea helvețiană, de tot înse numai după revoluția din 1848 s'a eliberat, când s'a proclamat republica și i s'a recunoscut și întărit intrarea în confederațiune. Acest eveniment îl serbează acum locuitorii orașului dimpună cu cei din canton, în cel mai festiv mod.

Încă ceva despre poziția orașului și după aceea să ne ocupăm de serbătorea: „Cinquantenaire de la République neuchâteloise“.

Neuchâtel zace aproape de granița Franciei în cantonul și lângă lacul de asemenea nume, la delta riuului Leyon și lângă poala muntelui Jura, are 18.000 locuitori și mai multe institute culturale, cum s'auză: academia nouă cu 4 facultăți, cu 40 profesori, un mușeu al artelor frumoase, altul cel archeologic, cu multe obiecte din timpurile preistorice. Are academie comercială, un gimnasiu cu colecțiune naturală interesantă și cu o bibliotecă ce constă din 100.000 volume, are școală pentru ciasornicărie, industrie șcl.

Lacul de asemenea nume, pe bordul căruia se estinde o parte de oraș, se întinde între cantoanele Woadt, Fribourg și Bern, stă la 432 m. la suprafața mării, lung de 40 și lat de 3—8 k. m. Suprafața 230 k. m. □, afund de 100—150 m. Lângă Yverdou primește riul Thiéle care-l leagă cu lacul Biene, e abundant în pești și se află în el la mai multe locuri palisade.

Posiția orașului e atât de încântătoare, atât de superbă, că abiă poate ave păreche în toată Helveția. Partea orașului zidită pe coastele muntelui Chaumont, e unică în felul seu; aci veți zidiri cu 3—4 etage, clădite în coasta muntelui așa, de ți se pare că stă una asupra alteia, de sine înțeles că cea mai de asupra e cu ceva mai în munte, și tot în munte își are linia sa și trenul, care ai cugetă că merge deasupra caselor. Am percurs stradele de alungul ore întregi și am dat de 2—3 cafenele, am dat înse de școli, de sale de lectură pentru uvrieri și de biblioteci populare, de etablimente de industrie astfel aranjate, că pot rivalisă cu cele din Paris.

Am sosit aici în 8 iulie, chiar în timpul când se făceau în toate părțile preparații pentru începutul serbătorei naționale. Am avut ocașiune a vedé serbarea jubileului de 100 ani a revoluției franceze în Paris în an. 1889, înse toate cele vedute în Paris remân înderătru celor vedute în Neuchâtel. Să nu cugete cineva că

măresc afirmând aceasta, me voi încerca pe scurt a descrie cele vădute :

Descendând de la gara Jura Simplon, ori încătr'o am aruncat privirea, nu vedeam alta decât bandiere naționale, cununi de flori, draperii și arcuiri de triumf; toate terasele, toate ferestrele, ba până și acoperișele ornate în mod superb. Începând de la gară în jos până la bordul lacului, eră improvisat un aleu de palmieri, care mai mult accentuă caracterul serbătoarei numită altcum „Tir fédéral“. Toate drapelele și ghirlandele purtau culorile confederale, cantonale și ale orașului. Arcurile de triumf, de jos până sus, acoperite cu verdeață și cu cununi de flori naturale, printre cari se putea ceti inscripțiunile : „Independance“, „Concorde“, „Liberté et patrie“, „Union“, „Courage“, „Un pour tous, tous pour un“ șcl. Am vădut și un arc rustic acoperit cu paie de secară și ornat cu ramuri de brad. Ici-colo vedeam trofee, ornate cu arme și cu colorile cantonale. Crucea federală, albă pe câmp roșu, împodobește splendid ferestrele salei numită „Salle du Grand Conseil“. Drapelul helvețian și cel al orașului Neuchâtel fălăie falnic pe cel mai înalt punct, care e turnul edificiului colegial. Foarte multe locuințe private sânt așa dicitend acoperite cu flori naturale. Aceste sânt ce am putut vedé în dăia sosirii.

În 9 iulie, în urmarea unui accident neprevădut, am petrecut în odae, de unde priviam cum vine poporul din provincă, adecă din canton, la serbătoare, fiecare comună cu musica sa proprie, de mulțimea musicelor sună întreg orașul; lacul superb spre care priviam din fereastra odăii, de și nu eră vânt, totuș lăsă câte odată niște valuri line, valuri cari și se păreau a fi valurile bucuriei și ale libertății. Bordul lacului asemenea eră împodobit a ravir, dar încă promenada cât de admirabilă eră. În câteva locuri avea grupe de flori naturale majestetic aranjate, așa cum numai francezii, cu gustul lor esquisit, pot să aranjeze; florile plântate arătau inscripțiuni ce designau însemnătatea dăile mari, tot asemenea grupe erau aranjate și pe lemnele ce purtau arcurile de triumf. Așa ceva nicăiri în lume nu se mai poate vedé!

De cătră 'nsară plimbându-me pe bordul lacului, am stat de vorbă cu câțiva cetățeni. Notez aci, că aici în cantonul și respectiv orașul Neuchâtel se vorbește mai bine și mai curat limba franceză, prin urmare te poți înțelege cu oameni mai cu cale, ca de es. cu cei din Paris. Toți se plimbau și priviau cu mândrie la orașul împodobit, toți erau conșcii de superbia și iubirea ce o au față de patrie; toți, atât cei din oraș, cât și cei din canton, erau îmbrăcați serbătorește și împodobiți cu cocarde și cordele naționale, băieții mai aveau în mână și câte o mică flamură. Toți aceia, cu cari m'am întreținut, erau esaltați în superlativ de serbătoarea națională.

T. BULC.

O întâlnire neplăcută.

— La ilustrația din nr. acesta. —

În codrii mari plimbătorii de multe ori au și surprinderi neplăcute. O astfel de surprindere se presintă și prin ilustrația din nr. acesta. Niște oameni trec codrul, fără grigi și desfătându-se în frumusețile naturei, când deodată se ivește în calea lor un urs.

Asociațiunea la Beinș.

— Convocare. —

În sensul §§ 23 și 26 din statutele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, se convoacă adunarea generală ordinară a Asociațiunii în Beinș pe dăile 27 și 28 august st. n. 1898, pe lângă următoarea

Programă :

Ședința I.

Sâmbătă în 27 august 1898 st. n. la orele 11 a. m.

Ordinea de dăi :

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raport despre activitatea comitetului central în decursul anului expirat.
3. Alegerea comisiunilor de câte 3 membri :
 - a, pentru examinarea raportului;
 - b, pentru examinarea raționinului pe 1897 și a proiectului de buget pe 1899;
 - c, pentru studiarea proiectelor de regulamente înaintate spre aprobare;
 - d, pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor.
4. Propuneri eventuale.
5. Disertațiuni.
6. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor.

Ședința II.

Duminecă în 28 august st. n. la orele 10 a. m.

Ordinea de dăi :

1. Rapoartele comisiunilor exmise în ședința I.
2. Alegerea secretarului I.
3. Alegerea președintelui, vice-președintelui și a comitetului central.
4. Defigerea locului pentru proxima adunare generală.
5. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale.
6. Încheierea adunării generale.

Se observă, că eventualele disertațiuni și propuneri au să fie prezentate presiului Asociațiunii în scris cu 8 dăile, iar eventualele interpelațiuni cu 3 dăile înainte de adunarea generală.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiiu la 21 iulie 1898.

Dr. Ilarion Pușcariu
vice-președinte.

Dr. Beu
secretar II.

LITERATURĂ.

Premiile Academiei Române. În sesiunea generală din 1900 Academia română are să deearnă următoarele premii : I. *Premiul Statului Laxăr*, de 5.000 lei, unei cărți scrise în limba română, cu conținut științific, care se va judecă mai meritorie printre cele publicate de la 1 novembre 1897 până la 31 octombrie 1899, sau celei mai importante invențiuni științifice, făcute de la 1 novembre 1897 până la 31 octombrie 1899. — *Premiul Hagi-Vasile*, de 5.000 lei, unei cărți scrise în limba română și publicate în timpul de la 1 ianuarie 1894 până la 31 octombrie 1899, al cărei cuprins va fi : „Istoria comerțului la Români, sau starea actuală a comerțului în România, sau stu-

dii asupra legislațiunii comerciale în statul român, sau ori-ce alte subiecte privitoare la comerțul român." Terminul depunerii cărților la concurs va fi până la 31 oct. 1899. — III. *Premiul Alexandru Ioan Cuxa*, de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume de la 1891 până la acordarea premiului, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor". Punctele de căpetenie ale programului sunt cele următoare: 1. Teritoriul colonizațiunii romane în țările din dreapta și din stânga Dunării-de-jos. 2. Teoriile vechi și noue despre originea și locuințele Românilor în cursul evului mediu. 3. Migrațiunea popoarelor în țările dunărene și înfririle reciproce dintre barbari și elementul roman, de la părăsirea Daciei Traiane până la înființarea imperiului bulgar. 4. Români și Bulgarii în timpul imperiului bulgar și al celui româno-bulgar și realiațiunile lor cu popoarele din stânga Dunării. 5. Originele Principatelor române. Lucrarea va fi întemeiată pe un studiu cât mai amănunțit și conștiințios al izvoarelor antice și medievale: autori, inscripțiuni, documente și ori-ce resturi ale vechimii, utilizându-se și toponimia, limba și în genere ori-ce fântână ce ar pute contribui la lămurirea acestor. — IV. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Studii asupra pelagrei". Causă. Întindere. Raportul între pelagră și consumațiunea de porumb. Modul cultivei porumbului la noi. Condițiunile cari opresc cocerea porumbului și cari favorizează dezvoltarea de paraziți ai porumbului. Examenul biologic al porumbului stricat. Examenul materiilor fecale ale persoanelor cari se nutresc cu porumb. Descripțiunea clinică și anatomo-patologică a pelagrei. Tratatamentul pelagrei. Prevențiunea (profilaxia) pelagrei. Starea pelagrei în diferite județe ale României și istoricul aparițiunii și dezvoltării acestei boale în țară. — Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs va fi până la 1 septembrie 1899.

Cartea dlui Gubernatis. A apărut zilele trecute în limba franceză sub titlul „La Roumanie et les Roumains" de comitele Angelo de Gubernatis un volum de 305 pagini, despre România și despre Români, cu mai multe ilustrațiuni. Cartea e împărțită în două; în partea primă ilustrul filo-român descrie călătoria sa la București, impresiunea conferențelor ce a ținut acolo. Buna primire ce i s'a făcut, lui și fiicei sale, pretotindeni, audiențele la palat, visita la Academie, la dl D. Sturdza, Kalinderu, Urechia, Hașdeu, Tocilescu, Aurelian, Sihleanu, i inspiră pagini fermecătoare și biografii singuratică, cari sunt însoțite de portrete. În a doua parte autorul ne dă studii foarte interesante asupra țării și națiunii românești.

Lupta pentru drept. Dl Teodor V. Păcățian a scos la lumină în București, în traducere românească, una din scrierile de frunte ale renumitului profesor universitar german dr. Rudolf de Ihering, „Lupta pentru drept". Autorul, în aceasta lucrare, scoate la iveală trei idei conducătoare și anume: 1, că intrarea în lupta pentru drept e de datorie fiecărui individ; 2, că esența luptei pentru drept, esența dreptului însuși, este acțiunea; 3, că fiecare popor ce luptă pentru drept, e avisat la propriile sale puteri, ajutor din alta parte să nu ceară și să nu aștepte. Drept introducerea traducătorului ne dă apoi biografia învățatului german, după care urmează însuși lucrarea. Traducătorul a îndeplinit o muncă ce-i face onoare, căci a presintat bărbă-

ților noștri politici o carte cu idei serioase și a presintat-o în o formă ușoară, prin o limbă bună. Prețul 2 lei.

Cronica anului 1848. Sub acest titlu dl dr. E. Dăianu a publicat în o broșură niște notițe istorice și culturale de acum cinci-șeci de ani, adunate și aranjate de dsa. Retipărire din „Tribuna". Aceasta broșură, spune avisul din sfârșit, face începutul unei serii de asemenea broșuri, cari vor forma cu timpul un volum. Menirea acestei „cronice" este a nu lăsa resfirate prin țiare niște notițe istorice cari pot fi de mare folos.

MUSICĂ.

Opereta română în București. Trupa de operetă română, sub direcția dlui Bobescu, dă reprezentații în teatrul Dacia din București și e spriginită cu căldură de public. Primadona operetei e dna Galușcă, care atât ca voce, cât și ca joc, e mult aplaudată. Dintre bărbați, în primul loc trebuie să punem pe ănsuș directorul Bobescu. În curând trupa va fi complectată cu elemente nouă, ca cunoscutul tenor Vasiliu, cu Poenar și cu dna Vladaia. Pentru sâmbăta trecută s'a anunțat „Păunașul codrilor" mare operă feerică națională, libretul de A. L. Robescu, după „Idila Codrilor" a lui I. Heliade Radulescu. Musica de Iacobitz și Bobescu.

Concertul din Zlatna, dat de dl Iacob Mureșan cu coriștii sei din Blaș, la 5/17 iulie, a reușit foarte bine. Corul a cântat: Peneș curcanul, Trecui valea, Năluca (baladă de V. Alexandri,) Dorule, o dorule și Potpuriu, toate compuse de dl Mureșan. Dșoara Melania Brândușan a executat pe pian „Româncuța" și de încheiere, tot dsa a mai executat pe pian dimpreună cu dl Iacob Mureșan marșul din uvertura „Stefan cel mare" compoziții iarăș de dl Iacob Mureșan. Publicul a ramas foarte mulțumit și toți au încins un dans vesel până 'n Țori de Ți.

Concert în Sasca-montană. La 11 iulie n. s'a dat în Sasca-montană un concert bine reușit, sub conducerea învățătorului Nicolae Mircea din Sasca-română. Corul inteliginței a cântat mai multe piese; dșoara Elena Teodorovici a cântat din gură, acompaniată pe pian de dșoara Constanța Valușan, o romanță; dna Gizela Terzeu a declamat o poezie de Coșbuc; dșoarele Ana Lichtfuss și Constanța Valușan au executat o piesă de pian pe patru mâni. Apoi a urmat dansul.

Concert în Baia-mare. Primirăm o invitațiune la un concert care se va da în 1 august în Baia-mare în localul otelului principal. Nu șcim cine aranjează concertul acesta, căci în invitațiune nu se spune; vedem înse că se dă în folosul bisericeii gr. c. de acolo. După concert urmează dans.

TEATRU.

Concert și teatru la Oravița. Corul vocal ortodox român din Oravița-română, va da la ruga din St. Ilie, în prima august n., sub conducerea dirigintului seu George Jian, concert și reprezentație teatrală de vară, din grădina otelului „Coroana Ungariei". Program: 1. Potpuriu rom. „Din ședetoare", cor micșt de I. Vidu. 2. „Moartea lui Mihai", legendă de Bolintineanu, musica de I. Vidu, cor bărbătesc cu solo de tenor și bassi. 3. „Lugoșana" cor micșt de I. Vidu.

4. Potpuriu din opera „Faust“ de Gounod, executată de orchestru. — *„Ruga dela Chiseteu“*, comedie populară de Iosif Vulcan. Persoanele: Ion Ursuț, plugar, dl E. Iana; Reveca, soția lui, dra I. Paleu; Paraschiva, fiica lui, dra C. Guga; Trăilă Coșteianu, fecior holtei, dl I. Jifcovic; Achim Ghiju, prietinu lui, dl C. Pavlovici; Efta Marcu, plugar, dl C. Lazar; Rusalina, nevasta lui, dra F. Cotirlă; Costa Hîrșu, însurățel, dl G. Jian; Gruia Goruianu, cismar, dl C. Lazar; Șloim, preocupat de tîrg, dl I. Iana; Lica Sica, plăeș, dl I. Neda; Chira Crăciun, dirigentu corului, dl I. Cotirlă; Chinezu, dl G. Cotirlă; O fată de țeran, dra M. Neda; Altă fată, dra Ana Bogdanu; Un covrigar, dl E. Fara; Un turtar, dl I. Ghitera. Coriști, coriste, popor. După producțiune joc.

Concert și teatru tot în Oravița-română. În aceeași zi, adică la 1 august n., corul vocal gr. cat. din Oravița-română va da în sala „Împăratului Austriei“ concert și reprezentație teatrală sub conducerea învățătorului Ioan Bogdan. În concert se vor cânta compoziții de Vorobchievici, Cordoneanu, Tr. Lugoșan. Apoi se va jucă comedia „Creditorii“ de V. Alexandri și „Noaptea de Sf. George“ vodvil în 2 acte de Theocar Alexi. După producțiune joc.

Concert și teatru la Mediaș. Tinerimea română din Mediaș va da acolo în 1 august un concert, urmat de o reprezentație teatrală, cu care ocaziune se va jucă „Drumul de fer“ comedie într'un act de V. Alexandri.

Piesă teatrală nouă. Dl G. O. Gârbea, profesor de limbile română și latină în București, a publicat acolo o poemă dramatică în versuri ritmice, sub titlul: „Jov“; lucrarea conține 200 pagini, format mare, cu ilustrații în text.

PICTURĂ.

Vederi din Bușteni. Cetim în „Drapelul“ că dl V. A. Urechia își petrece vacanța între Sinaia și Bușteni, întrebându-și timpul disponibil în fotografiarea splendidelor regiuni din munți. Dsa are de gând să facă un album cuprinzând vederile cele mai frumoase din Bușteni, edificiile publice, diferite vile, sosirea trenurilor de plăcere, spre a face cunoscută fermecătoarea regiune de la Bușteni, aceasta minunată panoramă a naturii.

Un tablou al lui Jiquidi. Jiquidi, artistul cunoscut și iubit de bucureșteni, a expus în hala ȋiarului L'Indépendance Roumaine un portret în ulei al dlui Ioan C. Ghica, după o fotografie făcută la Estella, marele centru carlist în timpul campaniei din 1874—75. Dl Ghica poartă uniforma de căpitan de cavalerie, pe pieptul seu strălucesc: El merito militar, crucea lui Carol VII și aceea a lui Carol III. Tinerul căpitan are aerul marțial și poartă cu eleganță frumosul „beret“ carlist. În depărtare se vede trompetul Esteban Ubaldo, ordonanța sa, omorît mai în urmă într'o recunoaștere, și care ține de frâu calul șefului seu. La orizont pe un cer albastru, se zăresc coastele sălbatice ale unui munte la picioarele căruia curg apele unui frumos pîrîu. Admirabilul tablou al lui Jiquide va fi reprodus în fotografii artistice și trimise tuturor membrilor casei de Bourbon și la câțiva frați de arme ai dlui Ghica.

Un tablou național. Cetim în „Timpul“ din București: „Din seria tablourilor istorice comandate de ministerul cultelor, stabilimentul de arte grafice I. V.

Socec, a terminat primul tablou: „Predarea primului steag turcesc la Grivița, 1877“. Am vădut acest tablou: este o superbă executare chromo-litografică, care face toată onoarea acestui stabiliment unic în țară.

CE ENOU?

Hymen. Dl dr. Vasile Pahone, avocat, s'a logodit cu dșoara Ana Vêrtic, fiica dlui Gavril Vêrtic, jude de tribunal în pensie la Bistrița. — Dl Adrian Puticiu, învățător gr. or. în Petigd, Bihor, ș-a încredințat de soție pe dșoara Constanța Paguba, fiica repausatului învățător Simeon Paguba din Socodor. — Dl dr. Alexandru Borxa, medic în Timișoara și dșoara Sabina David își vor serbă cununia la 4 august n. în Bucium-Izbita.

Șciri personale. Părintele V. Lucaciu a petrecut ȋilele aceste la București. — Maiorul Exarcu din armata română va fi numit atașat militar la legația română din Viena. — Dl dr. Ioan Rednic, medic cercual în Surduc, a fost ales medic cercual la Vașcou în Bihor.

Doctor Carmen Sylva. Regina Elisabeta a României a primit în audiență, mercuri la 8/20 iulie, pe baronul d'Aehrenthal, trimisul extraordinar și ministru plenipotențiar al Austro-Ungariei, care i-a remis diploma de doctor onorar al facultății de filosofie a universității din Budapesta. La cuvîntarea baronului, regina a respuns prin cuvintele următoare: „Primesc cu cea mai mare mulțumire diploma de doctor onorar pe care facultatea de filosofie din Budapesta Mi-a decernat. Ve rog, dle baron, de a fi pe lângă membrii acestei instituții șciintifice interpretul călduroaselor Mele mulțumiri pentru onoarea ce Mi-a făcut-o conferindu-mi un titlu a căruia mare valoare o prețuesc pe deplin. Me simt cu totul fericită de acest omagiu adus de către universitatea din Budapesta silințelor Mele literare și marei dragoste ce am pentru literatura națională a tuturor țêrilor. Prin acest act constat de asemenea interesul ce l-a deșteptat *poesia scumpei Mele României*, a cărei frumoase legende am încercat a le face să fie admirate. Voiu păstră această diplomă ca o prețioasă amintire a șederei mele în frumoasa capitală a Ungariei, și sînt fericită că o primesc prin mijlocirea Excelenței voastre“.

Împăratul Vilhelm în România. Generalul Podbielsky, secretar de stat la oficiul poștelor și telegrafelor imperiului german, care a petrecut de curînd câteva ȋile la București, a stabilit toate dispozițiile vîsitei deja anuniate pe care Vilhelm II o va face regelui României când se va i'carce din Ierusalim. Va fi o revistă mare de trupe din armata română pe lagărul întărit din București și o vînătoare mare în împrejurimile Castelului din Sinaia.

România la expoziția din Paris. Dl P. Poni, comisarul general al României pentru expoziția universală din 1900, a fost de curînd la Paris, unde a obținut pentru expoziția română 450 metri patrați pentru pavilion; 150 până la 200 metri patrați în galeriile pentru agricultură și altele; 25 metri patrați la expoziția de bele-arte și un teren de 250 metri p. pentru instalarea restaurantului român. Locul unde se va ridică pavilionul României, pe cheiul d'Orsay, în apropiere de podul Alma și de alea Rapp, este admirabil, pe care dl Formigé, eminentul arhitect al palatului artelor frumoase, ales de dl Poni, îl va utiliză de

minune. Dl Formigé a și mers cu dl Poni în România pentru ca să studieze vechile monumente, spre a da pavilionului român toată culoarea originală.

Noi advocați români. *Dl dr. Cassiu Maniu*, avocat, anunță că s-a deschis cancelăria în Cluș, piața Széchenyi, nr. 7. — *Dl dr. Iuliu Popescu* s'a așezat ca avocat în Mureș-Ludoș. — *Dl dr. Mihail Pop* s'a deschis cancelăria advocațională în Cehul-Selagiului.

Asociațiunea. *Despărțământul Făgăraș* se va întruni în adunare generală în comuna Veneția-inferioară la 7 august, sub presiul vicarului Basiliu Rațiu, secretar dr. Ioan Șenchea. — *Despărțământul Sighișoara* va avea adunarea sa generală în Sighișoara la 1 august; președinte protopopul I. Moldovan, secretar N. Ganea. — *Despărțământul Ludoș* va ține adunare generală în M. Ludoș la 7 august, sub presiul dlui Vas. Suci, secretar Romul S. Orbean.

Reuniunea femeilor române selăgene se va întruni în adunare generală în Șomcuta-mare la 4 august n. sub presiul dnei Maria Cosma, actuar dl Augustin Vicaș.

Șciri militare. Marele manevre militare în anul acesta se vor ține în giurul Buziașului. România va fi reprezentată prin colonelii N. Constantinescu, Coandă și Corlătescu.

Petreceri cu dans. *La Apateu*, în comitatul Arad, tinerimea română de acolo și din impregiurime va arangia duminică la 31 iulie n. petrecere cu dans în sala școalei române de acolo, pentru crearea unui fond la biserica gr. or. română locală. — *La Sighișoara* se va da în 1 august, cu ocaziunea adunării generale a despărțământului Sighișoara a Asociațiunii, o petrecere cu dans în pavilionul din grădina Winter. — *La Jidani*, în comitatul Sătmar, tineretul român din părțile sătmărene va arangia în 4 august petrecere de dans, cu ocaziunea adunării Reuniunii învățătorilor aparținători diecesei oradane. — *La Acăș* în Selăgiu va da tinerimea română din Selăgiu și Sătmar, o petrecere în 1 august n.

Damele Române. Acesta va fi numele unei societăți sociale și de lectură române, care se va înființa la Viena, la stăruința dnei Statescu și a dșoarei Aglaia Lupu din Câmpulung. Noua însoțire va fi menită să devină un focal important atât pentru damele studente din diferitele țări, cât și pentru damele din colonia română vieneză.

Bancă românească în Torontal. *Dl dr. Nestor Oprean*, avocat în Stmiciăușul-mare, a adresat inteligenței române de acolo și din impregiurime un apel pentru înființarea unui institut de credit și economii, societate pe acții, în Stmiciăușul-mare.

O ploaie de gândaci în București „Drapelul” scrie: Un fenomen rar s'a vădit eri în capitală. Cam pe la ora 9 și jumătate a început să pice o adevărată ploaie de gândaci negri. Eră un nor care s'a abătut asupra întregului oraș. Nu eră chip să stai undeva din cauza acelor insecte. Pe strade, prin curțile caselor și mai ales prin grădini erau un adevărat supliciu cu mulțimea aceea de gândaci, cari îți cădeau neconținut pe cap. În grădinile Dacia, Bragadiru, Opler, Luter, Bristol, Bulevard, Georgescu, Centrală, Sinaia, etc. și pretutindeni zidurile caselor, mesele și pe jos eră numai o negreală de gândaci. Lumea, în timpul cât a stat prin grădini, n'a făcut alt ceva decât să se curețe

unul pe altul de gândacii cari cădeau pe dênșii cum cade ploaia. Eră în adevăr de nesuferit acest chin astfel, că publicul a fost nevoit să golească grădinile mult mai de vreme ca de obicei. Servitorii grădinelor adunau gândacii cu pumnii de pe mese, dar tot nu eră chip să scape de ei, căci adunau o sută și cădeau o mie la loc. Ploaia aceasta cu gândaci a durat câteva ore. Acelaș fenomen s'a întâmplat și în Galați acum două zile. Acum doi-spre-dece ani a mai fost la noi o asemenea ploaie cu gândaci.

DIN LUME.

Regele Carol la Petersburg. Regele Carol și principele Ferdinand au plecat luni din Sinaia la Petersburg, cu suita numită în nr. trecut. La Petersburg au sosit joi în 16/28 l. c. la 11 ore dimineața. Conform programei satorite: A doua zi de dimineață, vizită la Petersburg, unde regele depune cununi pe mormintele lui Alexandru II și III, vizită la casa istorică a lui Petru-cel-mare. Regele și prințul moștenitor iau dejunul la ministrul României în Petersburg. La 3 ore după miazăzi, recepțiunea corpului diplomatic la palatul de iarnă. Visitarea orașului și a curiozităților sale. Întoarcere la Peterhoff și prânz de gală la curtea imperială. La 18/30 iulie revista trupelor la Tsarskoe-Selo, în prezența împăratului. Sara reprezentație de gală. La 19/31 sara plecarea.

Expoziția de păpușe de la Neuwied, aranjată de regina României, se va îmbogăți în timpul cel mai scurt cu mai multe esemplare, care vor reprezenta portul românesc din Bucovina. Anume din inițiativa zeloaselor doamne Eugenia Morariu și Sofia Stefanovici s'au procurat un număr frumos de păpușe spre a fi costumate și trimise la Neuwied. O parte din ele este deja gata și în zilele acestea vor fi toate expuse într'o vitrină din Cernăuți. Costumarea cu deosebit gust s'a făcut în partea cea mai mare de către dșoara Aglaia Lupu (Tărășeni).

Căldarul săptămânei.

Dum. 8 d. Rus., as. Păr., Ioan c. 17 v. 1-13; ev. înv 8: gl. 7.			
Ziua sapt.	Căldarul vechiu	Căld. nou	Soarele.
Duminică	19 C. P. Die și Ca. Macrina	31 Ignat. Loiola	4 35 7 25
Luni	20 Pr. Ilie	1 Aug. L. s. P.	4 36 7 24
Mărti	21 CC. PP. Ioan și Simeon	2 Porțiuncula	4 37 7 23
Mercuri	22 † Miron. Maria Magdalina	3 Stefan	4 39 7 21
Joi	23 M. Foca	4 Dominic	4 40 7 20
Vineri	24 M. Mă. Christina	5 Maria (Schn.)	4 41 7 19
Sămbătă	25 † Adormir santei Anei	6 Schimb. la f. 4 40	7 11

Avis abonaților nostri. Semestrul ianuarie-iunie a expirat cu nr. 26. Cei ce nu s'au înnoit încă abonamentele, sânt rugați a le achita de timpuriu, ca să nu fim siliți a sistă expedierea, căci noi a contu nu putem trimite foaia nimenuia. „Familia” apare regulat în fiecare duminică pe 12 pagine tipărite des, deci avem spese mari, pe cari trebuie să le suportăm și noi regulat. Numere de probă trimitem cu plăcere ori cui, dar apoi nu expediăm foaia decât numai acelor cari ni-o cer.

Proprietar, redactor respunzător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ȐLDĂS NR. 296 b.)